

Égészturizmus: eredmények és lehetőségek

Interjú Dr. Ruzinkó Ádám helyettes államtitkárral

A nemzetgazdaság egyik legfontosabb húzóereje a turizmus, mely komoly potenciált jelent az egészségügyi ágazat fejlődése szempontjából is. Erről tartott előadást az IME Interdiszciplináris Magyar Egészségügy – Az egészségügyi vezetők szaklapja 2016. február 11-én megrendezett XI. Regionális Egészségügyi Konferenciáján a Nemzetgazdasági Minisztérium turizmusért felelős helyettes államtitkára. Dr. Ruzinkó Ádámot arra kértük, foglalja össze az ágazat eredményeit és nyújtson betekintést olvasóink számára az egészségügyet is érintő, kiaknázásra váró lehetőségekbe.

KIMAGASLÓ TELJESÍTMÉNY

– Milyen szerepet tölt be a turizmus a nemzetgazdaság egészében?

A turizmus a nemzetgazdaság egyre inkább növekvő húzóágazata, amit alátámaszt a bonyolult statisztikai számításokon alapuló ún. szatellit számla (Tourism Satellite Account) is. Ez egy olyan harmonizált statisztikai rendszer, melynek segítségével mérhetővé válik a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye. Keresleti oldalon megjelennek a lakossági utazások és költségek, a kínálati oldalon a turizmus nemzeti számlák módszerével előállított termelési számlái. Így kimutatható, hogy mennyi a turizmus hozzájárulása a gazdasághoz és mennyi a turizmusban foglalkoztatottak aránya. A 2012. évi adatokon alapuló turizmus szatellit számla szerint a turizmusra jellemző ágazatok hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaságon belül 5,8 százalék, ez a multiplikátorhatással együtt 9,4 százalékot jelent. A turizmusra jellemző ágazatokban foglalkoztatottak száma 338 ezer fő, az egyenértékesített létszám aránya a turisztikai ágazatokban 9,3 százalék. Kiemelendő, hogy a turizmus teljes foglalkoztatási hatása 12,1 százalék. Ez azt jelenti, hogy az ágazatonkénti létszám-kibocsátás arányok és az output multiplikátor-indexek alapján a turizmus közvetlen és közvetett módon összesítve a nemzetgazdasági foglalkoztatottság 12,1 százalékát adja. 2010-2013 között a turizmus által termelt hozzáadott érték 6,7 százalékkal nőtt, meghaladva az 1,5 százalékos nemzetgazdasági átlagot.

– Hogyan alakult a vendégéjszakák száma az elmúlt években?

A vendégéjszakák száma a turizmus első számú makrogazdasági mutatója, amelyről elmondhatjuk, hogy igen biztatóan alakult az elmúlt öt évben. Míg 2010-ben a vendégéjszakák száma még nem érte el a 20 milliőt, ez a szám 2015-re 25,77 millióra emelkedett. Ez öt év alatt közel 32 százalékos növekedést jelent. A 2015-ös év a forgalom és a bevétel tekintetében is rekordévnak bizonyult. 2015-ben a vendégek száma 10,35 millió volt, ami 7,4 százalékos növekedést jelent 2014-hez képest. A szálláshelyek összes bevétele 367,7 milli-

árd forint volt, 10,4 százalékkal több, mint 2014-ben. Ez egyben azt is jelenti, hogy a szálláshelybevételek növekedési üteme 3,6-szerese a GDP 2,9 százalékos növekedésének. Mindebből kitűnik, hogy a turizmus jóval gyorsabb ütemben növekszik, mint a nemzetgazdaság átlaga.

– Melyek a legfontosabb küldőpiacaink?

2015-ben megőrizte vezető helyét a 80 millió lakosú Németország, közel kétfélmillió vendégéjszakával. Feljött a második helyre az Egyesült Királyság majdnem 887 ezer vendégéjszakával, egy év alatt 17,6 százalékos növekedést produkálva. Ausztria 2,5 százalékos növekedés mellett a második helyről a harmadikra csúszott vissza 791 ezer vendégéjszakával. Nagymértékben – 13,3 százalékkal – emelkedett az USA-ból érkező vendégéjszakáinak száma, és a politikai események hatására Oroszország a harmadikról a nyolcadik helyre esett vissza.

– Hogyan segítette elő a belföldi turizmust a munkavállalók pihenését szolgáló juttatás, a SZÉP Kártya?

A 2011-ben elindított Széchenyi Pihenőkártya kimagasló eredményeket hozott a belföldi turizmus tekintetében. Ma már több mint 65 ezer elfogadóhely működik, több mint 36 ezer munkáltató biztosítja dolgozói számára ezt a típusú bérnemű juttatást, és a kártyabirtokosok száma meghaladja az 1,25 milliőt. A SZÉP Kártya költségei 83 milliárd forintot tettek ki 2015-ben, ami 14 százalékos emelkedést mutat az előző évi költségekhez képest. A kártyák feltöltése 2015-ben 19,2 százalékkal nőtt, meghaladta a 90 milliárd forintot. A tavaly feltöltött kártyák 2017. május 31-ig használhatók fel, ami azt jelenti, hogy az elkövetkezendő szűk másfél évre jelentős tartalékkal rendelkezünk. Bevezetése óta a SZÉP Kártya összesen 269 milliárd forinttal élénkítette a belföldi turizmust.

BŐVÜLŐ EGÉSZSÉGTURIZMUS

– A turizmus egyik legfontosabb részeleme az egészségturizmus. Ennek fejlesztésére milyen erőket mozgattak meg?

2007-2013 között összesen 30 milliárd forinttal támogattuk fürdőinket, 47 projekt keretében. A nem OEP finanszírozott egészségügyi szolgáltatásokat is nyújtó szállodák támogatására összesen 18,2 milliárd forintot fordítottunk, 35 projekt keretében. Továbbá számos gyógyhelyi fejlesztés zajlott le Debrecenről kezdve, Nyíregyházán át Sárospataig.

– Milyen eredményeket sikerült elérni az egészségturizmusban?

Az imént említett fejlesztéseknek köszönhetően a szálláshelyek és a fürdők szolgáltatási kínálata jelentősen bővült, nőtt a gyógyhelyek száma. Tartósan növekedett a kereslet a wellness szolgáltatások iránt is. Nagyon jó eredményeket sikerült elérni a hagyományos gyógyvizeken alapuló gyógyturizmus, illetőleg az egészségmegőrzés célú wellness turizmus révén. A

fürdőszolgáltatások minősítése a Magyar Fürdőszövetség által kidolgozott és a Nemzetgazdasági Minisztérium által jóváhagyott szakmai szempontrendszer alapján történik. A fürdők nemzeti tanúsító védjegyrendszerébe ma már 22 fürdő 41 fürdőegysége tartozik gyógyfürdő, strandfürdő, uszodalétesítmény, élményfürdő, wellness (medical wellness) kategóriákban. Fürdőink bevétele 2008-ban 58,5 milliárd forint volt, 2011-re már meghaladta a 75 milliárd forintot. A Magyar Fürdőszövetség előzetes becslése alapján 2015-ben 40 millió vendég látogatott el a hazai gyógyfürdőkhöz.

– Mely országokból érkeznek hozzánk legtöbben kifejezetten egészségutisztikai céllal?

Az egészségutisztikai küldőországok sorrendje némileg eltér a teljes turisztikai küldő piactól. A legfontosabb egészségutisztikai küldőpiacaink az egy napos vendégek száma szerint Ausztria, Szlovákia, Németország, Csehország és Románia. A több napra idelátogató, magyarországi szállodákban megszálló vendégek közül legtöbben Németországból, Oroszországból, Ausztriából, Csehországból és Szlovákiából érkeztek 2014-ben.

FEJLŐDÉSI IRÁNYOK

– Melyek az egészségutisztizmus fejlesztésének további feladatai?

Fontosnak tartjuk a fürdő- és gyógydesztinációk kínálatának tematizálását, szegmentációját, egyedi profilok kialakítását. Kívánatos a minősített gyógyhelyek számának növelése és komplex szolgáltatásaik bővítése, esztétikai megjelenésük fejlesztése. Szükséges a fürdőüzemeltetés jövedelemtermelő képességének javítása és új munkahelyek létesítése. Indokoltnak tartjuk a gyógyvizek bizonyítékokon alapuló gyógyászati hatásvizsgálatát. Szintén elengedhetetlen az orvosi szolgáltatásokon alapuló egészségügyi turizmus fejlesztése. Dolgozunk az egységes „Gyógyító Magyarország” felület és marketingkommunikáció létrehozásán.

– Milyen eszközökkel kívánja a kormányzat elősegíteni a gyógyhelyek fejlesztését?

Egyedi turisztikai adottságunk meghatározó helyszínei a gyógyhelyek, melyek kiemelt fogadóterületként kezelendők, többségük az igen komoly hazai ismertség mellett jelentős számú külföldi turistát fogad. A magyarországi gyógyhelyeken a korábbi egészségutisztizmus-fejlesztési programok keretében a központi attrakció (például fürdő, gyógybarlang, mofetta) fejlesztése megvalósult. Ugyanakkor a települések szolgáltatásai, infrastruktúrája elmarad az attrakció színvonalától. Az egyes gyógyhelyek turisztikai teljesítménye eltérő, a fejlesztési lehetőségeket és irányokat erre alapozva kell megvalósítani a 2014-2020 közötti időszakban. A gyógyhelyi szolgáltatások minőségének fejlesztésével a megcélzott vendégkör igényeit magasabb színvonalon lehet kielégíteni. A gyógyhelyi jelleg eléréséhez szükséges az adott település arculatának koncepcióonális fejlesztése. Olyan összehangolt, egységes szemléleten alapuló fejlesztések ösztönzése szükséges, amelyek során az önkormányzat és a vállalkozások együttes tervezésén alapulva valósulnak meg a gyógyhelyi kínálat hiányzó elemeinek lét-

rehozását célzó beruházások. A fejlesztések eredményeként nő a látogatók száma a gyógyhelyeken, és emelkedik a turisztikai költség összege. Ezen megfontolásból a Nemzetgazdasági Minisztérium kiírta a „Gyógyhelyek komplex turisztikai fejlesztése” (GINOP – 7.1.3 – 2015) pályázatát, melynek első értékelési szakasza ez év márciusában zárult le. A felhívás rendelkezésre álló tervezett keretösszege 13,9 milliárd forint, mely összeget az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Magyar Köztársaság költségvetése társfinanszírozásban biztosítja. Az önkormányzatok és általuk vezetett konzorciumok által igényelhető támogatás összege 300-1000 millió forint, mely a környezeti és kiegészítő szolgáltatások fejlesztésére, a gyógyhelyi profilnak megfelelő egységet kínálat és arculat kialakítására fordítható.

PERSPEKTÍVÁK

– Mely terápiás területeken alkalmazhatók hatékonyan a hazai gyógytényezők?

Gyógyvizeink a krónikus mozgásszervi panaszok enyhítésére, a bőr- és nőgyógyászati betegségek kezelésére és ivókúra formájában az emésztőszervi kórképek kiegészítő kezelésére alkalmasak. Gyógybarlangjaink és klimatikus gyógyhelyeink a légzőszervi betegségek terápiájában, mofettáink az érszűkület kezelésében nyújtanak hatékony segítséget.

A természetes gyógytényezőknél alapuló balneológia fejlesztésének célja az egészségügyi intézmények gyógyító és turisztikai célú innováció-képességének a megerősítése. Ehhez új együttműködések, hálózatok létrehozására van szükség az ellátóhelyek, szállodák, egyetemek, szakmai és marketing szervezetek és egyéb szolgáltatók között. A fürdőgyógyászati kezelések nemzetközi elismertségének javítása akkor lehetséges, ha lesznek olyan kutatások, amelyek eredményei alapján szerződést tudunk kötni a nemzetközi biztosítókkal. További célunk, hogy a vendégforgalom bővítésével a bevételeinket növelni tudjuk. Ehhez széles körben meg kell ismertetni a természetes gyógymódok előnyeit a gyógyszeres terápiákkal szemben.

– Milyen irányú kutatásokat tartanak szükségesnek a balneológia területén?

Alapkutatásban javasoljuk tisztázni a különböző ásványi anyag tartalmú termálvizek fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő hatását. Továbbá alkalmazott kutatás keretében tartjuk szükségesnek bizonyítani a gyógyvizek gyógyhatását a krónikus vertebrogén derékfájás, a térdízületi arthrosis és a fibromyalgia által okozott panaszok esetében.

– Milyen finanszírozási keretek közt valósítható meg a gyógyvizek bizonyítékokon alapuló hatásának igazolása?

A kutatási program finanszírozására alkalmas EU források pályázatos formában állnak rendelkezésre. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) pályázat felhívásai lehetőséget nyújtanak evidence based medicine alap-, és alkalmazott kutatási programok megvalósítására is. A „Stratégiai K + F műhelyek kiválósága” (GINOP – 2.3.2-15) pályázat benyújtásának előfeltétele az, hogy rendelkezzen az NKFIH kormányzati kutatási, fejlesztési és innovációs szakpo-

litikai szempontú támogató véleményével. Az előzetes véleményezésről az NKFIH honlapján lehet tájékoztatást kapni.

– Melyek az orvosi turizmus keretében leggyakrabban igénybe vett szolgáltatások?

Piacvezetők vagyunk a fogorvosi turizmusban, melynek fő küldő piaca Ausztria, Németország és az Egyesült Királyság. Igen népszerűek medical spa – orvosi közreműködéssel zajló balneológiai – szolgáltatásaink az osztrákok, németek, oroszok és ukránok körében. Szemészeti és szemsebészeti szolgáltatásainkat leggyakrabban az osztrákok, németek és britek veszik igénybe. Továbbá nagy a kereslet a plasztikai illetve ortopedésbészeti beavatkozások iránt. Sok külföldi keresi fel meddőségi kezelést nyújtó centrumainkat, kardiológiai és érsebészeti, valamint elhízással foglalkozó specialistáinkat.

– Mi a magyarázata az egészségügyi turizmus népszerűségének?

Mindenekelőtt érdemes tisztázni néhány ezzel kapcsolatos fogalmat. A wellness turizmus célja a jó egészségi állapot megőrzése, a gyógyturizmus a krónikus betegségek természetes gyógytényezőkkel történő gyógyítását szolgálja, míg az orvosi turizmus az orvosi beavatkozás – többnyire műtét, vagy diagnosztikai vizsgálat – érdekében történő, főként külföldi utazás. Ez utóbbi fő motivációja a külföldiek számára a jó minőségű, otthoninál kedvezőbb árfekvésű ellátás, az azonnali hozzáférés várólista nélkül, a tudás-, vagy technika alapú innovatív kezelések és az egyszerűbb jogszabályi környezet.

– Hogyan profitálhat a forrásszegény egészségügy az egészségturizmus népszerűségéből?

A hazai egészségügyi rendszer némileg már jelenleg is profitál a hazai természetes gyógytényezőkön alapuló turizmusból. Erre elsősorban a krónikus betegségek – a mozgásszervi panaszok, a légzőszervi betegségek és az érszűkület – kiegészítő kezelésére alapuló gyógyturizmus területén adódik

lehetőség. Ennél azonban sokkal fontosabb, és véleményem szerint rendkívül perspektivikus lehet, hogy ne csak a magán-szolgáltatók, hanem a jól felszerelt kórházak, klinikák szolgáltató egységei is nyújtsanak fizetős alapon egészségügyi szolgáltatásokat a külföldi betegeknek. Mindez nagymértékben növelhetné az egészségügyi ellátórendszer bevételeit. Ez az egyik dolog, amivel mi, mint turizmusért felelős helyettes államtitkárság hozzá tudunk járulni a hazai egészségügyi szolgáltató rendszer bajainak orvoslásához.

A másik fontos tevékenység, amellyel mint az egészségiparért is felelős helyettes államtitkárság kiemelten foglalkozunk, a klinikai vizsgálatok Magyarországra hozatala. Jelenleg körülbelül 90 milliárd forintnyi bevétele származik hazánknak a gyógyszeripari klinikai vizsgálatokból. Ezt az összeget szeretnénk belátható időn belül a másfél-kétszeresére emelni. A klinikai vizsgálatoknak köszönhetően árbevételre tesznek szert a kórházak, jövedelemhez jutnak az orvosok, az egészségügyi szaksemélyzet, és anyagilag jól járnak a vizsgálatokba bevont betegek is, hiszen ingyen jutnak hozzá a kezeléshez. Fontos társadalmi hozadéka ezeknek a vizsgálatoknak, hogy a betegek a legmodernebb terápiákban részesülhetnek, évekkel azok forgalomba hozatala előtt.

– Ezek szerint több kapcsolódási pont is mutatkozik a két ágazat között.

Így van, a közös pontok, szorosabban véve és a legpozitívabb aspektusait tekintve: az orvosi turizmus, melynek keretében a külföldi betegek Magyarországon költik el a pénzüket diagnosztikai eljárásokra és műtétekre, illetve a klinikai vizsgálatok, amelyek komoly bevételt biztosítanak a résztvevő hazai centrumoknak. Mindkettőt nagyon fontosnak tartom, hiszen ezek révén mi magunk is közreműködhetünk a magyar egészségügyi rendszert jellemző tökeszegénység és finanszírozási nehézségek enyhítésében.

Boromisza Pirooska

NÉVJEGY

Dr. Ruzinkó Ádám turizmusért felelős helyettes államtitkár

A Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Intézetben szerzett idegenvezetői képzést 1988-ban. Orvosi diplomáját 1994-ben kapta a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen. 1994-től a Kanadai Egészségügyi Menedzserképző Intézetben tanult, ahol 1996-ban végzett egészségügyi menedzserként.

1998-2000 között a Euro-Contact Business School hallgatójaként tanult általános menedzsmentet. 2004-2005 között elvégezte a Canisius College, Buffalo (USA) MBA kurzusát. 2011-től a Szent István Egyetem, Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskolája PhD programjában vesz részt.

Az orvosi diploma megszerzését követően, 1995-1999 között a gyógyszeriparban dolgozott. 1999-2004 között a Gazdasági Minisztérium Turisztikai Helyettes Államtitkárság Egészség-

turizmus fejlesztési programját vezette. 2004-2005 között az EuroSpa Hungary Kft., 2005-2014-ig az EuroSpa Investment Kft. turisztikai igazgatója. 2011-2013 között a Büki Gyógyfürdő Zrt. igazgatósági tagja, 2013 óta elnöke. 2003 óta tanít egészségturizmust, jelenleg a Metropolitan Egyetem docense. 2014. szeptember 9-től a Nemzetgazdasági Minisztérium turizmusért felelős helyettes államtitkára.

A Magyar Egészségturizmus Marketing Egyesület tagja (2001-től), elnöke (2009-2014). A Magyar Szállodaszövetség Tanácsadó Testületének egészségturizmust képviselő tagja (2010-2014). A Magyar Turizmus Zrt. Szakmai Tanácsadó Testületének tagja (2010-2014). Az Új Széchenyi Terv „Termál-Egészségipar” c. fejezetét megalkotó munkacsoport vezetője (2009-2010).

2003-ban a Magyar Wellness Társaság egyéni nivódijban részesítette. 2005-ben a Heller Farkas Főiskola – Magyar Wellness Társaság nivódiját nyerte el oktatási intézmény kategóriában. 2009-ben „Az Alföld Turizmusáért” díjban részesült.